

**INSTITUTIONEN FÖR FILOSOFI,
LINGVISTIK OCH VETENSKAPSTEORI**

**RAPPORT
ALUMNUNDERSÖKNING
KOMMUNIKATÖRSPROGRAMMET**

Hösten 2018

Christopher Kullenberg

Frauke Rohden

Sammanfattning

Kommunikatörsprogrammet med inriktning mot myndigheter och offentlig förvaltning har funnits sedan 2011 vid institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori. Detta är den första systematiska alumnundersökningen i programmets historia och den har genomförts genom att skicka ut en webbenkät till de 154 studenter som gått programmet mellan 2011-2016. Enkäten skickades ut i november 2018 och fick 68 giltiga svar, vilket ger en svarsfrekvens på närmare hälften av de tillfrågade.

Resultaten visar i korta drag:

- De vanligaste arbetsgivarna för alumnerna är kommuner, privata företag och myndigheter.
- De flesta tjänar mellan 30 tusen och 40 tusen kronor i månaden (efter i genomsnitt 3,1 år på arbetsmarknaden). Endast tre procent saknar i dagsläget anställning.
- Alumnerna är nöjda med sina jobb. På frågan "*Hur nöjd är du med ditt yrke?*" var medelvärdet 7,9 på en tiogradig skala.
- Utbildningen har som mest överensstämmelse med myndigheter som arbetsgivare och lägre när det kommer till privat näringsliv.
- Vissa arbetsmoment täcks inte till fullo av programmets kursutbud, framförallt när det gäller grafisk formgivning och specifika layoutprogramvaror.
- 62% av de tillfrågade alumnerna är intresserade av fortbildning, framförallt inom områdena sociala medier, videoproduktion och strategisk kommunikation.
- De flesta alumner har en kandidatutbildning inom humaniora och samhällsvetenskap som komplement till Kommunikatörsprogrammet.

Denna rapport presenteras i anslutning till programrådet för Kommunikatörsprogrammets sammanträde den 22 november 2018 och utgör en viktig del i utbildningens fortsatta förbättringsarbete. Rapporten publiceras även fritt tillgängligt på internet. För ytterligare frågor kan man kontakta programmets koordinatör Christopher Kullenberg (christopher.kullenberg@gu.se).

Introduktion

Kommunikatörsprogrammet med inriktning mot myndigheter och offentlig förvaltning är ett tvärvetenskapligt magister- och masterprogram som både syftar till att utbilda studenterna till att bli kommunikatörer samtidigt som utbildningen vilar på en vetenskaplig grund och har ett forskningsnära innehåll. För att kunna erbjuda en utbildning som både är relevant för arbetsmarknaden och som ger färdigheter i avancerade vetenskapliga analyser har denna alumnundersökning genomförts. Denna rapport är resultatet av en enkät som skickades ut i november 2018 och omfattar studenter som påbörjat sina studier mellan 2011 och 2016. Detta innebär att de alumner som undersökts har befunnit sig på arbetsmarknaden i högst fem år, vilket fortfarande är ett tidigt stadium i förhållande till en längre yrkeskarriär.

Rapporten utgör ett centralt underlag för det kontinuerliga förbättringsarbete som drivs av kommunikatörsprogrammets programråd och av lärarkollegiet på institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, som är programmets heminstitution.

En metodredovisning för enkätstudien återfinns i slutet av denna rapport.

Frågeställningar

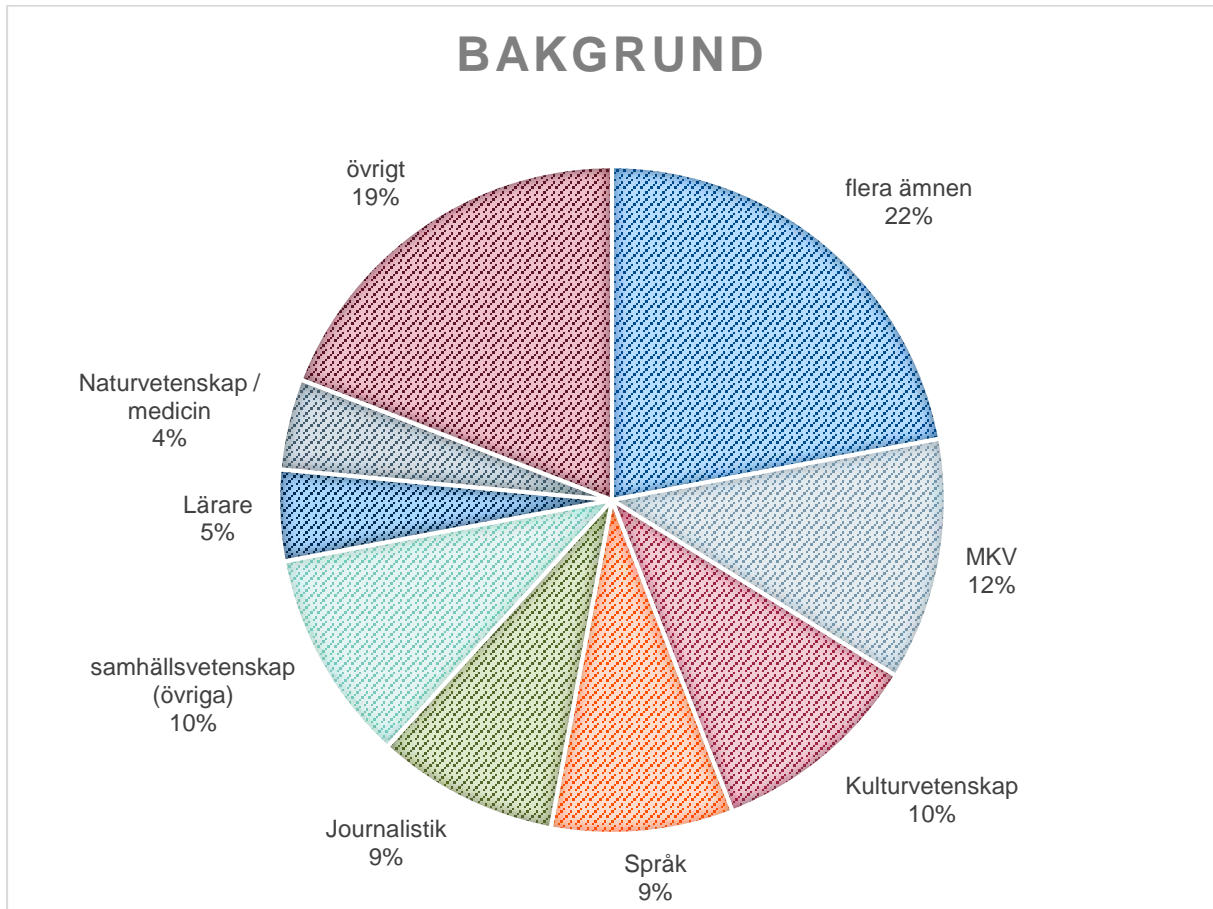
Denna undersökning syftar till att beskriva Kommunikatörsprogrammets alumner och deras yrkesmässiga förhållanden genom att besvara följande frågor:

- Vad arbetar alumnerna med idag och vad tjänar de?
- Hur nöjda är alumnerna med sitt yrke och hur värderas deras utbildning av arbetsgivaren?
- Hur överensstämmer Kommunikatörsprogrammets utbildning med alumnernas yrkesverksamhet?
- Vilka kunskaper efterfrågas av arbetsmarknaden och vilka kompletterande kurser och förbättringar kan vi göra för att möta dessa behov?

Resultat

Vad har alumnerna studerat tidigare?

Eftersom Kommunikatörsprogrammet är ett masterprogram krävs en tidigare examen på minst kandidatnivå för att bli antagen. Ur ett studentrekryteringsperspektiv är det därför relevant att undersöka vad studenterna har läst för ämnen tidigare, men denna information fyller även en viktig funktion i kursutvecklingen eftersom förkunskaper har en inverkan på hur kursutbudet utformas. Överlag kommer de flesta studenter från humanistiska eller samhällsvetenskapliga utbildningar, med betoning på Kulturvetenskap, Medie- och kommunikationsvetenskap, språkämnen och Journalistik (se figur 1).

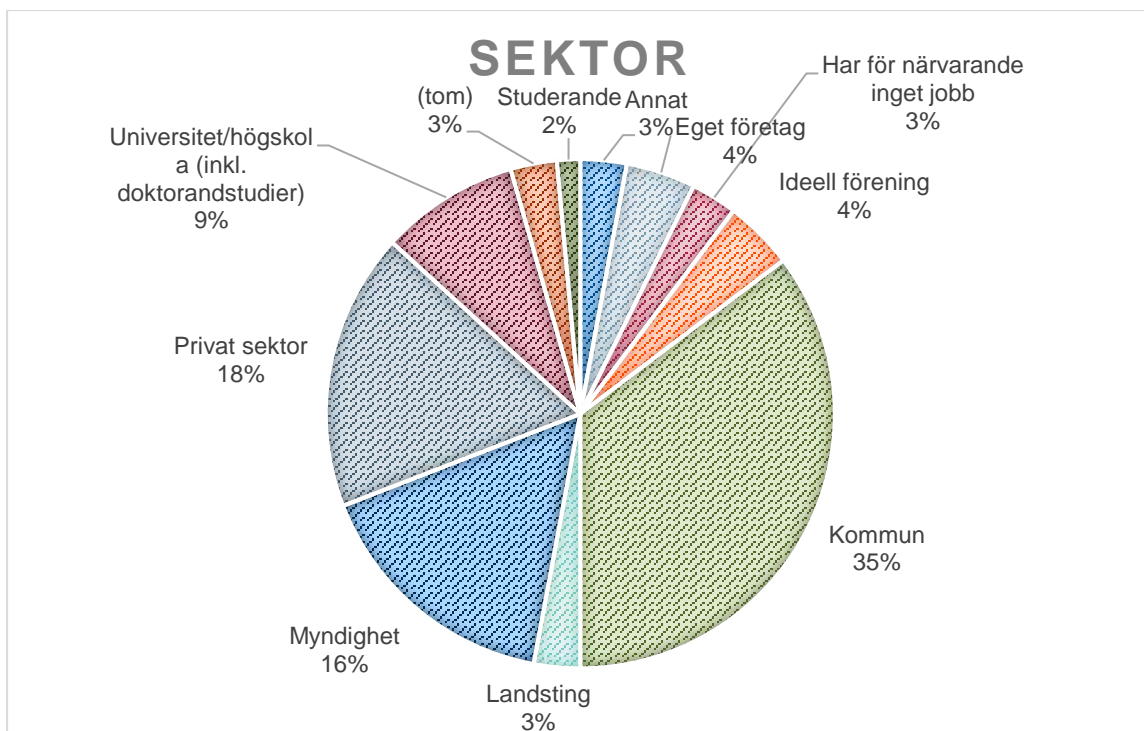

Figur 1: Studenternas tidigare utbildning

Var arbetar alumnerna och hur mycket tjänar de?

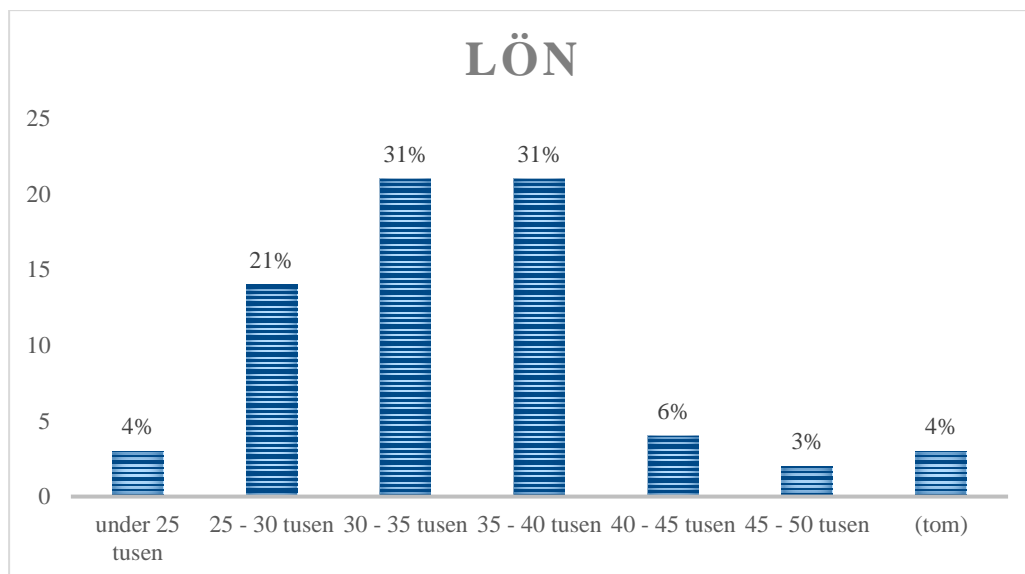
Den vanligaste arbetsgivaren bland alumnerna från Kommunikatörsprogrammet är en svensk kommun, vilket 35 procent angav i enkätsvaren. Detta ligger helt i linje med programmets inriktning och den kommunala sektorn är ofta ett undersökningsområde som diskuteras under kursernas gång och flera studenter väljer att skriva uppsatser om kommuners kommunikation. Därefter kommer privata arbetsgivare (18%), strax före myndigheter (16%). Detta kan tolkas som att det finns en substantiell arbetsmarknad även utanför programmets huvudsakliga inriktning, men samtidigt måste man ta i beaktning att överensstämmelsen mellan utbildningen och den privata sektorns uppskattning av utbildningen är relativt låg (se nedan), vilket öppnar för möjligheten att alumnerna har sökt sig till det privata näringslivet av andra skäl, exempelvis lön eller arbetsuppgifter.

Runt 9% procent har gått vidare till högre studier på doktorandnivå eller arbetar på universitetet. I mindre utsträckning är ett landsting arbetsgivare och i en handfull fall driver alumnerna ett eget företag. Endast 3% saknar i dagsläget ett arbete, detta trots den relativt korta tiden som dessa studenter varit till arbetsmarknadens förfogande.

Figur 2: Var arbetar alumnerna?

Eftersom frågan om lön var ställd i intervaller är det svårt att ge ett exakt medeltal (i så fall skulle man behöva förutsätta normalfördelning inom intervallerna), men som Figur 3 visar befinner sig de flesta av de svarande studenterna mellan 30 tusen och 40 tusen kronor i lön, även om intervallet 25-30 tusen ändå har fler svarande än topplönerna dvs över 40 tusen (se figur 3). Dock skall det även här betonas att de tillfrågade alumnerna endast varit en mycket kort tid på arbetsmarknaden, så lönerna bör betraktas som ingångslöner snarare än vara en indikation på löneutvecklingen över tid i karriären.

Figur 3: Hur mycket tjänar alumnerna?

Hur nöjda är alumnerna med sitt yrke och hur värderas deras utbildning av arbetsgivaren?

Alumnerna är överlag mycket nöjda med sin nuvarande arbetssituation. På frågan "Hur nöjd är du med ditt yrke?" var medelvärdet 7,9 på en tiogradig skala (1 = inte alls nöjd, 10 = mycket nöjd). Om detta bryts ned på vilken sektor man arbetar inom kan man försiktigt dra slutsatserna att den privata sektorn ger högst medelvärde (8,6) följt av myndigheter (7,8) och kommunerna uppgår till 7,5, strax under det totala medelvärdet. För de andra sektorerna är urvalet för litet att dra några större växlar på, även om de enskilda svaren kan vara av intresse. När det kommer till överensstämmelse mellan utbildningen och den kompetens som efterfrågas av arbetsgivaren är spridningen större. Bland de vanligaste sektorerna ser vi istället att utbildningen överensstämmer bäst med myndigheter (6,7), därefter kommuner (5,8) och slutligen den privata sektorn (4,6). Resultaten ligger i linje med programmets inriktning, men bör även tolkas som att det finns en hel del utvecklingsarbete att genomföra på att hitta den bästa möjliga matchningen mellan utbildning och yrkesliv. Detta återkommer även i de fritextsvar som följer.

Sektor	Antal svar	Nöjd med yrke (medeltal)	Överensstämmelse Utbildning/Yrke (medeltal)
Annat	2	9,0	6,0
Eget företag	3	9,0	5,0
Har för närvarande inget jobb	2	5,0	4,5
Ideell förening	3	7,0	4,3
Kommun	24	7,5	5,8
Landsting	2	7,5	3,5
Myndighet	11	7,8	6,7
Privat sektor	12	8,6	4,6
Studerande	1		
Universitet/högskola (inkl. doktorandstudier)	6	8,3	6,2
(tom)	2		
Totalsumma	68	7,9	5,5

Tabell 1: Medelvärden grupperad efter sektor

Hur alumnernas utbildning värderas av arbetsgivaren gav blandade svar. Många arbetsgivare verkar uppskatta utbildningen "särskilt eftersom det finns en tydlig inriktning mot myndighetsarbete" och en alumn säger "Jag hade inte fått jobbet om jag inte hade haft just den examen." Andra säger att det är oklart hur arbetsgivaren värderar utbildningen eller att det är kombinationen av utbildningen med andra kunskaper som värderas högt. Några alumner anger att deras utbildning inte värderas av arbetsgivaren och påpekar att det finns höga förväntningar om praktiska kunskaper medan det saknas förståelse för vad kommunikatorsutbildningen innebär. En respondent svarade "Till viss del, men finns ganska låg kunskap om vad det är att plugga kommunikation som är kopplat till låg förståelse för vikten av god kommunikation". Tilläggas bör att det finns en spridning även beroende på om man läst programmet enbart till magisterexamen eller gått hela vägen till masterexamen och därmed inkluderat en halv termins praktik. Utbildningen som även innehöll praktik verkade vara lite mer uppskattad av både alumnerna och arbetsgivare.

Arbetsmarknadens kunskapsbehov

Vad saknas

För att utveckla relevansen av ett utbildningsprogram är det viktigt att identifiera luckor i utbildningens innehåll. Alumnerna tillfrågades i fritextform vad de ansåg saknades på Kommunikatörsprogrammet i relation till deras dagliga arbetsuppgifter.

Många uppgav att de saknade praktisk kunskap från utbildningen och 40% av svaren nämnde kunskap i grafisk formgivning och bildredigering eller programvaran Adobe Creative Suite (nu Adobe Creative Cloud). Även produktion av film/rörlig bild, kunskap om webbdesign och webbpublicering (SEO, wordpress) samt mer kunskap om sociala medier efterfrågades.

Sammanfattningsvis kan man alltså konstatera att det är inom specifika programvaror och publiceringssystem som programmet har sin stora lucka i relation till arbetsuppgifterna.

Vad uppskattas

Lika viktigt som att identifiera innehållsmässiga luckor i kursutbudet är att identifiera vilka moment som uppskattas och anses vara relevanta för yrkesutövningen. De mest uppskattade kunskaperna är klarspråk, strategisk kommunikation, kommunikationsplaner, retorik, organisationskommunikation, anpassad skrivning samt allmän teori och diskussion. Även övningar i att skriva och granska texter samt källkritik anges som viktiga i arbetsvardagen.

Möjlighet till fortbildning

Vissa kunskaper och färdigheter, speciellt de som förändras snabbt av digitaliseringen och annan teknisk utveckling, står i behov av kontinuerlig fortbildning. Viss fortbildning kan man tänka sig att universitet och högskolor erbjuder, men det finns även ett substantiellt utbud bland privata fortbildningsföretag, branschorganisationer samt internutbildningar hos arbetsgivarna.

En majoritet, 62% av enkärdeltagarna, svarar att de skulle vara intresserade i en fortbildning inom kommunikation och endast 4% uppger att de inte alls är intresserade och 6% svarar att de redan går fortbildningar internt eller via Sveriges Kommunikatörer.

Figur 4: Önskemål fortbildning

Fortbildningsbehovet är diversifierat. När det kommer till de områden som är relaterade till digitalisering nämns sociala medier, film, webbdesign och digitala verktyg i allmänhet. Det finns även ett relaterat område kring design, layout, grafik som kan kopplas till tidigare nämnda moment som saknades i utbildningen. Men här hittar vi även mera konventionella ämnen såsom strategisk kommunikation, kommunikationsplanering och praktik/praktiska moment.

Slutsatser och förändringsförslag

Kommunikatörsprogrammets alumner har mycket goda chanser att bli anställda efter utbildningen. De trivs med sina jobb och de tjänar i linje med den lönestatistik som Sveriges Kommunikatörers löneenkät¹, publicerad 2014 för motsvarande medelålder (34 år).

Det finns dock anledning att fortsätta programmets utvecklingsarbete eftersom det finns ett visst glapp mellan utbildning och yrkespraktik. Det är givetvis en discussionsfråga exakt hur nära en akademisk utbildning skall ligga en praktisk yrkesutövning.

Men det finns ändå goda anledningar att bevaka följande områden för kursutveckling:

- Att möta behovet av kompetenser inom grafik och layout, med speciellt fokus på sådana programvaror.
- Att möta behovet av föränderliga sociala medier, speciellt på områdena, praktiska verktyg, SEO och videoinnehåll.

¹ Sveriges Kommunikatörers löneenkät är tillgänglig på <https://sverigeskommunikatorer.se/globalassets/dokument/lonestatistik/loneenkät-2014-sk.pdf>

Denna alumnundersökning bör genomföras med regelbundna intervaller för att inhämta aktuella kunskaper för en yrkesroll som står i förändring på grund av digitaliseringen och expansionen av professionen som sådan.

Metod

För att få en så generaliserbar bild som möjligt av de tidigare studenternas arbetssituation genomfördes en kvantitativ enkätstudie via e-post. Enkäten skickades ut 2018-10-31 klockan 16:01 via programkoordinator Christopher Kullenbergs e-postadress. Ett kort introducerande brev (Bilaga 1) innehöll en länk till enkätverktyget Lime Survey som installerats på en server som driftas av institutionen för Filosofi, Lingvistik och Vetenskapsteori (FLoV). Enkätsvaren frikopplades från alla personuppgifter och gjorde ingen koppling mellan utskicket och själva svarsinnehållet. En vecka senare skickades en påminnelse vilket resulterade i ytterligare ett tiotal svar.

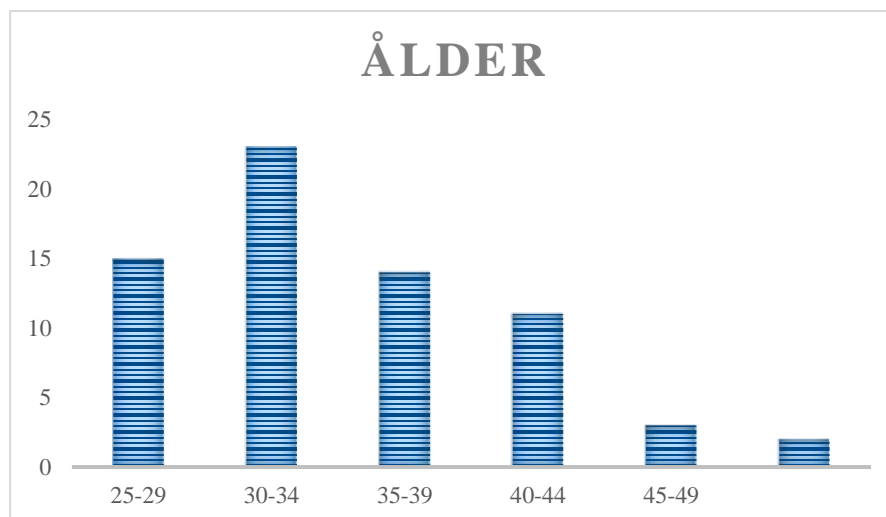
Enkäten innehöll 13 frågor (Bilaga 2)

Ordmolnen skapades med Voyant Tools² med svensk stoppordlista samt kommunikation i stoppordlista, förberett genom att byta ut "sociala medier" till "sociala_medier" och förändrat "adobes" till "adobe".

Urval och bortfallsanalys

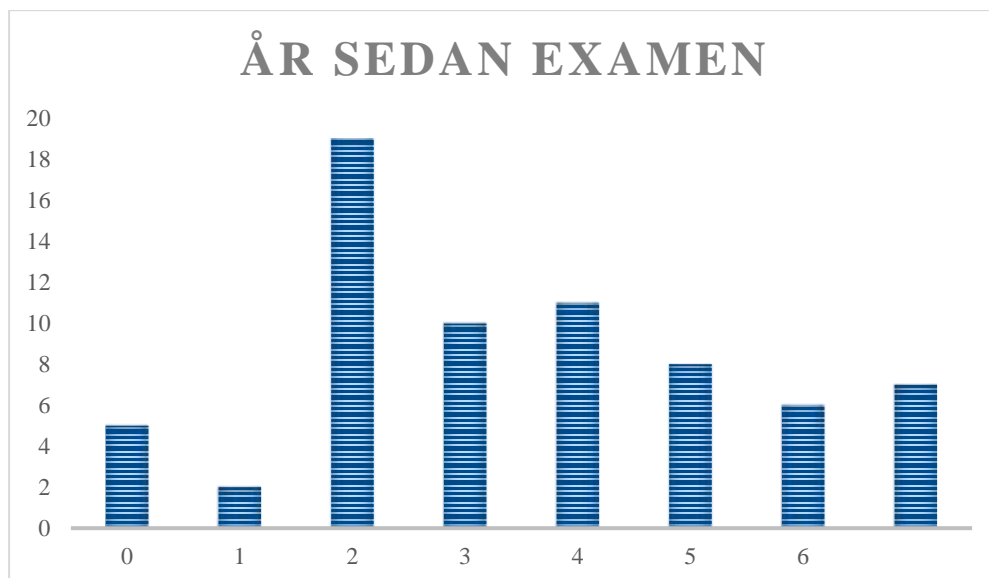
Enkäten skickades ut till 154 studenter med giltig e-postadress som varit registrerade på Kommunikatörsprogrammet från programmets start 2011 fram till 2016.

Av dessa svarade 68 med giltiga svar, vilket ger en svarsfrekvens på 44 procent. Urvalet hade en könsfördelning med 17% män och 83% kvinnor. De svarande respondenterna hade motsvarande 16% män och 82% kvinnor. Urvalets medelålder var 33 år, och de svarande respondenternas medelålder uppgick till 34 år. Dessa två nyckeltal indikerar att det inte bör finnas någon skevhet i resultaten utifrån variablerna kön eller ålder.

Figur 5: Åldersfördelning

² <https://voyant-tools.org/>

Figur 6: Antal år sedan examen

De flesta svar (28%) kom från studenter som examinerades 2016. I genomsnitt var det 3,1 år sedan studenterna tog sin examen eller gick ur programmet. Detta ger en viss överrepresentation av nyligen examinerade studenter. Det är svårt att spekulera i varför detta är fallet, det kan både ha att göra med att studenterna har utbildningen ”färskt i minnet”, men kan även bero på att e-postadresser som var aktuella så tidigt som 2011 inte längre används.

Bilaga 1 – Utskicksbrev

Hej,

jag heter Christopher Kullenberg och är nytilträdde koordinator för Kommunikatörsprogrammet med inriktning mot myndigheter och offentlig förvaltning. Du får detta mail eftersom du studerat på programmet mellan åren 2011 och 2018. Nu skulle vi vilja få en uppfattning vad studenterna på detta program jobbar med i dagsläget.

Detta är viktigt för oss att veta för att vi ska kunna förbättra programmet för framtida studenter och för att kunna göra oss ännu mera relevanta för arbetsgivare. Det är just du som yrkesverksam som har den bästa kunskapen om detta!

Det skulle vara mycket värdefullt för oss om du ville fylla i en kort enkät (5-10 minuter) angående dina studier och ditt yrke. Den är givetvis anonym och vi kommer endast att använda resultaten för detta ändamål.

Klicka på följande länk, eller klistra in den i din webbläsare:

<https://scientometrics.flov.gu.se/survey/index.php/174728/lang-sv>

Om du har några frågor eller kommentarer går det bra att kontakta mig på denna adress eller mina kontaktuppgifter nedan.

Stort tack på förhand!

Christopher Kullenberg

Programkoordinator Kommunikatörsprogrammet

Bilaga 2 – Frågeformulär

1. Vilket år är du född?
2. Hur identifierar du dig? [Kvinna, man, annat, vill ej uppge]
3. Vilket år tog du examen från Kommunikatörsprogrammet. Ange årtal, exempelvis 2018.
4. Vad studerade du innan du började på Kommunikatörsprogrammet.
5. Vilken nivå (Magister, Master, Doktor) är din högsta examen?
6. Vilken sektor arbetar du inom?
7. Ungefär hur mycket tjänar du (före skatt)?
8. På en skala mellan 1-10, hur nöjd är du med ditt yrke? [1 = inte alls nöjd, 10 = mycket nöjd]
9. På en skala 1-10, i vilken utsträckning anser du att dina studier på Kommunikatörsprogrammet motsvarar den kompetens som dina arbetsuppgifter kräver?
10. Vad tycker du saknades på utbildningen som idag är viktigt i ditt yrke?
11. Vilka kompetenser och kunskaper från Kommunikatörsprogrammet är viktiga/nyttiga i din yrkesutövning?
12. På vilket sätt anser du att din arbetsgivare värderar din utbildning på Kommunikatörsprogrammet?
13. Skulle du vara intresserad av fortbildning inom kommunikation? Ange i så fall vilka områden som är särskilt intressanta.